

Vastuullisuusperiaatteet ja -tavoitteet

Sisällys

1.	Johdanto	2
2.	Vastuullisuusperiaatteet ja ilmastokäsitykset	2
3.	Tavoitteet	3
4.	Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat	5
5.	Seuranta ja raportointi	7

1. Johdanto

Vastuullisuuden ja kestävyysvaatimukset ovat osa VERin sijoitustoiminnan päätöksentekoa, eikä VERin tule edistää kestäväntöntä tai vastuullisuutta välttelevää taloudellista toimintaa. VERin sijoitustoiminta perustuu VER-lakiin ja siinä asetettuihin vaatimuksiin sekä Valtiovarainministeriön antamaan ohjeistukseen.

Sijoituskohteiden ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hyvään hallintotapaan liittyvät vaatimukset ovat osa riskien ja mahdollisuuksien tarkastelua. Sijoitustoiminnan vastuullisuudella ja kestävyydellä VER tavoittelee sijoitusten parempaa riskituottosuhdetta pienentämällä riskejä sekä hyödyntämällä kestävyys siirtymän tuomia mahdollisuuksia. Sijoituspäätökset tehdään VERin tuottovaatimuksen ja sijoituskohteiden tuottopotentialin perusteella riskitasot ja vastuullisuusvaatimukset huomioon ottaen. Vastuullisuuden ja kestävyys huomioon ottamisen VERin sijoituspäätöksissä ei tule olla ristiriidassa sijoitustoiminnalle laissa säädettyjen vaatimusten kanssa.

VERin sijoitustoiminnan Vastuullisuusperiaatteiden ja -tavoitteiden tarkoitus on määrittää VERin vastuullisen sijoittamisen tavoitteet ja käytettävissä olevat keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. VERin sijoitustoiminnan vastuullisuusperiaatteet kattavat kaikki omaisuusluokat, ja sovellustapa vaihtelee omaisuusluokasta ja sijoitustavasta riippuen. Vastuullisuusperiaatteet ja -tavoitteet edesauttavat ymmärtämään sijoitustoiminnan vastuullisuuteen liittyviä valintoja ja lähestymistapoja lisäten sijoitustoiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

VERin sijoitustoiminnan pitkän aikavälin linjasta päättää VERin hallitus. Hallitus päättää VERin sijoitustoiminnan vastuullisuutta koskevista periaatteista ja VERin vastuullisuusperiaatteita ja -tavoitteita arvioidaan jatkuvasti ja päivitetään tarpeen vaatiessa.

VERin johto päättää vastuullisuusperiaatteiden täytäntöönpanon linjauksista, joilla ohjeistetaan ja kehitetään salkunhoidon käytännön menettelyjä. Salkunhoitajat toteuttavat ja seuraavat sijoitussalkkujensa vastuullisuuden toteutumista VERin vastuullisuusperiaatteiden mukaisesti.

VER seuraa ja raportoi sijoitusten hiilijalanjäljestä. Ensimmäiset hiilijalanjälkeen liittyvät tavoitteet asetettiin vuonna 2019. Vuonna 2020 Valtioneuvosto hyväksyi tiekartan hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi ja ohjeisti siinä yhteydessä VERiä vastuullisuusteeman osalta. Ohjeistus on nykyisellään implementoitu osaksi myös VERin toimintamääräystä. VER määrittä sijoitustoiminnan hiilijalanjäljen vuonna 2020 sekä tarkensi vastuullisuustavoitteitaan hiilijalanjäljen pienentämiseksi vuoden 2022 syksyllä.

2. Vastuullisuusperiaatteet ja ilmastokäsitykset

VERin vastuullisuusperiaatteet rakentavat pohjan VERin vastuulliselle sijoittamiselle ja ohjaavat vastuullisuustavoitteiden asettamista. Ne kattavat kaikki omaisuusluokat, mutta niiden soveltamistapa riippuu kunkin omaisuusluokan ominaispiirteistä.

Vastuullinen sijoittaminen rakentuu VERissä seuraavien periaatteiden pohjalle:

1. VER uskoo, että olennaisten ESG¹-tekijöiden huomioon ottamisella on positiivinen vaikutus sijoituskohteiden pitkän aikavälin taloudelliseen kehitykseen. ESG-riskien ja -mahdollisuuksien huomioon ottaminen eli ESG-integraatio on oleellinen osa pitkän tähtäimen sijoittajan prosessia.
2. VER haluaa edistää sijoituskohteiden ja niiden vastuullisuustoimien avoimuutta.
3. VER edellyttää sijoituskohteilta vastuullista toimintaa ja erityisesti ilmastomuutoksen huomioon ottamista toiminnassaan eikä VERin sijoituskohteiden tule estää kestävä kehitystä.
4. VERin ilmastotoimien tavoitteina on hallita salkkuun ilmastomuutoksesta aiheutuvia taloudellisia riskejä sekä tukea Pariisin ilmastopimuksen² toteutumista.

Ilmastomuutos aiheuttaa epävarmuutta tulevaisuuden sijoitusympäristöön. VERin Ilmastokäsityksien tarkoituksena on toimia pitkän aikavälin suuntaviivoina, jotka ohjaavat VERin ilmastoriskien hallintaa sekä sijoituksien ohjaamista kohteisiin, jotka edistävät vihreää siirtymää. Samalla ne ohjaavat VERin ilmastotavoitteiden asettamista.

VERin ilmastokäsitykset ovat seuraavat:

1. Ilmastomuutos on vakava uhka ihmiskunnalle ja sen hillitseminen edellyttää päästöjen merkittävää vähentämistä, mikä vaatii siirtymän kohti vähähiilistä taloutta (ns. vihreä siirtymä).
2. Vihreän siirtymän toteutumiseksi valtioiden, yritysten ja sijoittajien tulee sitoutua Pariisin ilmastopimukseen.
3. Ainoastaan poissulkemiseen keskittyvä ilmastostrategia voi olla haitallinen vihreälle siirtymälle ja se lisää aktiivisen riskin osuutta sijoitussalkussa. Parempi vaihtoehto on usein integroida olennaiset ilmastoriskit ja -mahdollisuudet sijoituspäätöksiin, sijoittaa ilmastoratkaisuihin sekä siirtymää tekeviin sijoituskohteisiin ja vaikuttaa hiili-intensiivisiin sijoituskohteisiin.

3. Tavoitteet

Rahaston pitkän aikavälin tuotto on riippuvaista kestävästä talouskasvusta ja toimivista rahoitusmarkkinoista. VERin tulee ottaa sijoituskohteita valittaessa kestävä kehitys huomioon sekä välttää sijoittamasta kestävä kehitystä hidastaviin sijoituskohteisiin. Siksi VERin vastuullisen sijoittamisen tavoitteena on tunnistaa pitkän aikavälin vastuullisuusriskejä, hallita niitä ja tukea kestävä kehitystä pääomia allokoimalla sekä harjoittamalla dialogia sijoituskohteiden kanssa.

1. Ilmastotavoitteet

Edistääkseen Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden toteutumista ja hallitakseen salkun ilmastoriskejä VER asetti vuonna 2019 seuraavat ilmastotavoitteet:

¹ ESG tulee sanoista environmental, social ja governance.

² Osana Suomen valtiota VER on sitoutunut Pariisin ilmastopimukseen, jonka tavoitteena on pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle kahdessa asteessa suhteessa esiteolliseen aikaan ja pyrkiä toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen.

1. Hiilineutraalius koko salkulle vuoteen 2050 mennessä. Tavoiteajankohta valittiin, koska VERin sijoitussalkku on globaalisti hajautettu ja valtioiden hiilineutraalisuustavoitteet eriävät maantieteellisesti.
2. Noteeratun osakesalkun päästövähennystavoitteet:
 - o Vuodelle 2025: hiili-intensiteetin vähentäminen 30 % vuoden 2019 tasosta
 - o Vuodelle 2030: hiili-intensiteetin vähentäminen 50 % vuoden 2019 tasosta
3. Likvidien yrityslainojen osalta tavoitteena on pitää salkun hiili-intensiteetti alle vertailuindeksin tason.

Noteeratun osakesalkun osalta asetettu 50 %:n päästövähennystavoite saavutettiin jo vuonna 2025. Tämän vuoksi tavoite ei enää toimi ohjaavana mittarina. Jatkossa sekä osake- että korkosalkun tavoitteet tullaan asettamaan suhteessa relevantteihin vertailuindekseihin. Aiemmin asetettu pitkän tähtäimen päästövähennystavoite (hiilineutraalisuus koko salkulle vuoteen 2050 mennessä) pysyy edelleen voimassa, mutta sen lisäksi tavoitteena on varmistaa, että osakesalkun hiili-intensiteetti pysyy alle vertailuindeksin tason. ESG-siirtymäsalkku tarkastellaan erikseen sen strategisen luonteen vuoksi. Sen tavoitteenasettelu ja seuranta edellyttävät erillistä lähestymistapaa, joka huomioi salkun erityisroolin ja tavoitteen pitkän aikavälin vaikutuksiksi.

VER jatkaa salkun hiilijalanjäljen vähentämistä indeksivetoisen sijoittamisen keinoin. Tällä hetkellä suurimmat markkinaindeksit eivät kuitenkaan ole linjassa Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden kanssa, mikä asettaa haasteita globaalisti hajautetun salkun päästövähennystavoitteille. VERin tavoitteiden toteutuminen on siten riippuvainen valtioiden ja yhtiöiden päästövähennystoimista. Tämän vuoksi VER seuraa aktiivisesti valtioiden ja yhtiöiden hiilineutraalisuustavoitteita sekä niiden toteutumista. Vaihtoehtoisten, epälikvidien rahastosijoitusten osalta VER seuraa päästölukuja omaisuusluokan erityispiirteet huomioiden. Tavoitteena on ajan myötä yhdenmukaistaa päästöraportointia koko salkun osalta.

2. UN Global Compact

UN Global Compact on YK:n yritysvastuualoite, jonka tarkoituksena on edistää ja kehittää yritysten ja yhteisöjen ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä. Aloitteen kymmenen periaatetta (Liite 2) perustuvat seuraaviin yleismaailmallisiin periaatteisiin:

1. YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus
2. ILO:n Työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia koskeva julistus
3. YK:n Rion ympäristöä ja kehitystä koskeva julistus
4. YK:n Korruption vastainen yleissopimus

VER seuraa Global Compact -periaatteiden toteutumista ulkoisen palveluntarjoajan avulla. VERin tavoitteena on, että yksikään sen salkkuyhtiöistä ei riko Global Compact -periaatteita. Mahdollisen normirikkomuksen tapauksessa VERin salkunhoito analysoi tapauksen ja tekee siitä selvityksen VERin sisäiselle riskienhallintakomitealle, joka päättää sijoituksen jatkosta. Toistuvat merkittävät normirikkomukset voivat johtaa omistuksen myyntiin.

4. Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat

VER on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (UN PRI) vuonna 2011. Nämä periaatteet ovat kehittyneet globaalisti vastuullisen sijoittamisen parhaiden käytäntöjen lähtökohdaksi ja ne ohjaavat myös VERin vastuullisen sijoittamisen prosessien kehittämistä. UN PRI -periaatteiden allekirjoittaja pyrkii:

1. Liittämään ESG-tarkastelun osaksi sijoitusprosessia.
2. Toimimaan aktiivisena omistajana ja sisällyttämään ESG-asiat omistajakäytäntöihinsä.
3. Edistämään sijoituskohteidensa ESG-raportointia.
4. Edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoitustoimialalla.
5. Edistämään vastuullista sijoittamista yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa.
6. Raportoimaan toimistaan ja vastuullisen sijoittamisen edistymisestä.

VERin vastuullisuusperiaatteet kattavat sekä sisäisesti että ulkoisesti hallinnoidun varallisuuden kaikkien omaisuusluokkien osalta. Uusien rahastosijoitusten osalta VER tarkastelee rahaston ESG-prosesseja, -henkilöstöä ja -mittaristoa. VER arvioi ulkoisten rahastomanagerien kestävää sijoitustoimintaa ESG-kyselylomakkeen sekä rahastoyhtiön kanssa käytävän dialogin avulla. VER tiedostaa, että ulkoiset managerit lähestyvät eri tavoin ESG-integraatiota ja niiden ilmastotavoitteet vaihtelevat. VER odottaa, että lähivuosien aikana yhä useampi rahasto asettaa kunnianhimoisia ilmastotavoitteita ja tarkastelee ESG-riskkejä ja -mahdollisuuksia osana päivittäistä sijoitustoimintaa.

VERissä vastuullinen sijoitustoiminta jaetaan kolmeen tasoon. Ensimmäinen näistä on arvojen ja kansainvälisten normien mukainen sijoittaminen, jolla pyritään vastaamaan tiettyihin laatuvaatimuksiin vastuullisuuden suhteen. Instituutiosijoittajien näkökulmasta on maineriski sijoittaa normirikkoihin tai kestävämmän pidettyihin sijoituskohteisiin, kuten kivihiileen. Toinen taso on ESG-integraatio, jonka avulla VER pyrkii analysoimaan ESG-asioissa tapahtuvia muutoksia. Kolmantena tasona voidaan pitää vaikuttamista, johon VER pyrkii ensi sijassa yhtiöiden ja varainhoitajien kanssa käytävän dialogin kautta. VER voi vaikuttaa myös sijoitusten kautta.

1. Arvojen ja kansainvälisten normien mukainen sijoittaminen

Sijoittajat lähestyvät tätä vastuullisuuden tasoa usein poissulkemisen kautta. Finsifin mukaan poissulkemisen tavoitteena on välttää sijoituksia tuotteisiin, maihin, toimialoihin tai yrityksiin, joiden toimintatapoja pidetään kestävämmän. VERin poissulkukriteerit pohjautuvat eettiseen poissulkemiseen, jossa sijoituskohde suljetaan pois sijoitusuniversumista sen tuotteen tai käyttäytymisen takia. Rahastosijoituksissa VER noudattaa alla olevaa poissulkulistaa soveltuvin osin.

Tuotepohjaisessa poissulkemisessa sijoituskohde suljetaan pois, jos sen tuote on lähtökohtaisesti haitallinen ihmiselle tai ympäristölle. Toisena kriteerinä VER pitää sitä, että tuotteen poistamisesta maailmasta ei aiheutuisi negatiivisia vaikutuksia. Näillä kriteereillä VER ei tee suoria sijoituksia yhtiöihin, joiden liikevaihdosta yli 10 % muodostuu seuraavista liiketoiminnoista:

- Tupakka
- Kiistanalaiset aseet
- Kivihiili

Käyttäytymiseen pohjautuvassa poissulkemisessa VER sulkee pois yhtiöt, jotka rikkovat kansainvälisiä normeja. Seuranta tapahtuu ulkoisen palveluntarjoajan tuottamalla normiseulontaraportilla. Tämän lisäksi sijoituskohteen pitäisi vastata VERin asettamiin odotuksiin, jotka on kuvattu VERin omistajaohjauksen periaatteissa.

Yhteiskunnan julkisia palveluita rahoitetaan verotuloilla. Aggressiivisen verosuunnittelun myötä julkisen sektorin kyky kerätä verotuloja heikkenee. Verovastuullisuuden arviointi on olennaista erityisesti epälikvidien sijoitusten osalta. VER seuraa kansainvälisten organisaatioiden (esimerkiksi EU ja OECD) arviointeja. VER ei tee sijoituksia maihin, jotka ovat EU:n mustalla listalla. VER ei myöskään tee sijoituksia rahastoihin, jotka ovat sijoittautuneet näihin maihin.

2. ESG-integraatio

Finsifin mukaan ESG-integraatiolla tarkoitetaan ESG-tietojen systemaattista hyödyntämistä sijoitusanalyysien ja -päästöjen tekemisessä. ESG-integraatiossa usein keskitytään taloudellisesti olennaisiin ESG-tekijöihin, jotka vaihtelevat toimialoittain. Esimerkiksi teollisuudessa kasvihuonekaasupäästöt ja työturvallisuus ovat olennaisia ESG-tekijöitä, kun taas terveydenhuollossa asiakasturvallisuus ja tietoturva-asiat voivat vaikuttaa alalla toimivan yrityksen arvoon.

Suorissa osake- ja korkosijoituksissa salkunhoitajat ottavat ESG-tekijät huomioon osana sijoitusanalyysiä sekä sijoitusten jatkuvaa seuranta. VERin rahastosijoituksissa ESG-integraation taso voi vaihdella, koska passiivissa rahastosijoituksissa VER ei voi vaikuttaa rahastojen tavoitteisiin. Osa VERin passiivisista rahastosijoituksista hyödyntää ulkoisen palveluntarjoajan tuottamia ESG-indeksejä, joissa kestävyysriskien hallinta vaikuttaa indeksin sisältöön ja painoihin. Aktiivisissa rahastosijoituksissa VER voi valita rahaston, joka vastaa VERin vastuullisuustavoitteita. Epälikvideissä rahastosijoituksissa VERin salkunhoito varmistaa riittävän ESG-integraation tason ennen sijoituspäätöstä.

3. Vaikuttaminen

VER pyrkii vaikuttamaan ensisijaisesti aktiivisen omistajuuden keinoin. Aktiivisella omistajuudella tarkoitetaan sijoittajan prosesseja, joissa sijoittaja hyödyntää omistajaoikeuksiaan kestävämmän yritystoiminnan edistämiseksi sekä varmistakseen sijoitustuottoja. VERin salkunhoitajat käyvät säännöllisesti keskustelua kestävyysteemoista sekä salkkuyhtiöiden että ulkoisten rahastomanagerien

kanssa. VERin Omistajaohjauksen periaatteissa on kuvattu odotukset salkkuyhtiöiden ja ulkoisten varainhoitajien kestävästä toiminnasta.

Aktiivisen omistajuuden lisäksi VER pyrkii vaikuttamaan sijoitussalkkunsu avulla. Vuoden 2024 alusta VERiin luotiin uusi, globaaleista aktiivisista rahastoista koostuva ESG-siirtymäsalkku. Salkkuun kuuluvien rahastojen tavoitteina on vaikuttamisen kautta muuttaa yhtiöiden toimintatapoja, ja tämän myötä vaikuttaa muun muassa yhtiöiden hiilipäästöihin. Tämän lisäksi VER tarkastelee mahdollisuuksia lisätä salkun positiivisia vaikutuksia ja vähentää sen negatiivisia vaikutuksia.

5. Seuranta ja raportointi

VER edistää oman toimintansa läpinäkyvyyttä. VER raportoi vastuullisen sijoittamisen toiminnasta ja tuloksista sisäisesti ja ulkoisesti ja käy jatkuvaa dialogia salkkuyhtiöidensä johdon ja rahastomanagereidensa kanssa. VER käyttää ulkopuolista palveluntarjoajaa salkun mahdollisten normirikkomuksien ja kiistanalaisten aseiden seulontaa varten. VER seuraa tiedossaan olevia rikkomuksia ja epäilyjä ja ottaa nämä huomioon tehdessään sijoituspäätöksiä. VER raportoi VERin hallitukselle periaatteiden ja tavoitteiden toteutumisesta. VERin PRI-raportin tulokset esitellään hallitukselle vuosittain. Lisäksi valtion eläkerahaston tulee toimittaa valtiovarainministeriölle kerran vuodessa tietoa sijoitustoiminnan vastuullisuudesta ja hiilijalanjäljestä sekä rahaston sijoitusneuvottelukunnan antama lausunto. Raportointi toteutetaan valtiovarainministeriön kanssa erikseen sovittavalla tavalla.

VER raportoi ulkoisesti vuosittain salkun hiilijalanjäljen eli salkun hiili-intensiteetin ja salkun absoluuttiset päästöt koskien noteerattua osakesalkkua sekä yrityslainasalkkua. VER julkaisi ensimmäisen ilmastoraportin keväällä 2022.

Liite 1: Sanasto

Ulkoisvaikutus	Ulkoisvaikutus on taloustieteen termi, jolla viitataan toiminnan seurauksiin, jotka aiheutuvat osapuoliin, joita toimija ei ole ottanut huomioon.
TCFD (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures)	TCFD on kansainvälinen raportointisuositus, joka keskittyy ilmastonmuutoksen uhkiin ja mahdollisuuksiin.
SBTi (Science Based Targets initiative)	Science Based Targets initiative (SBTi) on CDP:n, YK:n Global Compactin, WWF:n ja WRI:n yhteistyöaloite, joka ajaa kunnianhimoisia ilmastotoimia päästöjen vähentämiseksi yksityisellä sektorilla linjassa Pariisin ilmastososimuksen kanssa.
Finsif	Finsif on Suomen vastuullisen sijoittamisen yhdistys, jonka tavoitteena on edistää vastuullista sijoittamista Suomessa.
Hiili-intensiteetti (TCFD)	Salkun hiili-intensiteetti on salkkupainoilla painotettu hiili-intensiteetti (tonnia CO ₂ e / liikevaihto mUSD).

Liite 2: Global Compact periaatteet³:

1. Yritysten tulee tukea ja kunnioittaa yleismaailmallisia ihmisoikeuksia omassa vaikutuspiirissään.
2. Yritysten tulee huolehtia, että ne eivät ole osallisina ihmisoikeuksien loukkauksiin.
3. Yritysten tulee vaalia yhdistymisvapautta sekä kollektiivisen neuvotteluoikeuden tehokasta tunnustamista.
4. Yritysten tulee tukea kaikenlaisen pakkotyön poistamista.
5. Yritysten tulee tukea lapsityövoiman käytön tehokasta poistamista.
6. Yritysten tulee tukea työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistamista.
7. Yritysten tulee tukea varovaisuusperiaatetta ympäristöasioissa.
8. Yritysten tulee tehdä aloitteita, jotka edistävät vastuullisuutta ympäristöasioissa.
9. Yritysten tulee kannustaa ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämistä ja levittämistä.
10. Yritysten tulee toimia kaikkia korruption muotoja vastaan, mukaan lukien kiristys ja lahjonta.

³ <https://www.globalcompact.fi/kymmenen-periaatetta>